

Finansinspektionens författningssamling

Utgivare: Finansinspektionen, Sverige, www.fi.se
ISSN 1102-7460

Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet;

FFFS 20XX-X

Utkom från trycket
Ange datum

beslutade den dd månad 2021.

Finansinspektionen föreskriver följande med stöd av 2 § förordningen (2017:237) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet, och lämnar följande allmänna råd.

1 kap. Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter och allmänna råd gäller för Pensionsmyndigheten i dess försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet.

2 § Bestämmelserna i 2 kap. 2–6 §§ gäller endast för traditionell livförsäkring.

Uttryck i föreskrifterna och de allmänna råden

3 § I föreskrifterna och de allmänna råden används samma termer och uttryck som i lagen (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet om inget annat särskilt anges.

Därutöver betyder

1. *djup marknad*: en marknad där transaktioner med en stor mängd finansiella instrument kan ske utan att man väsentligen påverkar priset på de instrumenten,

2. *likviditetsrisk*: risken för att premiepensionsåtagandena inte kan infrias vid förfallotidpunkten utan att kostnaden för att få betalningsmedel ökar avsevärt,

3. *marknadsrisk*: risken för att marknadsvärdet av nettotillgångarna påverkas negativt av en ändring av marknadspriserna på tillgångar, skulder och finansiella kontrakt,

4. *motpartsrisk*: risken för att intjäningen minskar på grund av att motparten inte fullföljer sina åtaganden i låneavtal eller andra finansiella kontrakt,

5. *placeringsriktlinjer*: det övergripande styrdokument som Pensionsmyndigheten använder som grund för sina placeringar och som innehåller det som framgår av 5 kap. 3–5 §§,

6. *placeringsstrategi*: Pensionsmyndighetens strategi för placering av tillgångar i förhållande till arten och varaktigheten av premiepensionsåtagandena,

7. *övervakande aktuarie*: en person under vars överinseende de försäkringstekniska utredningarna och beräkningarna ska göras enligt 2 kap. 4 § lagen (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet,

8. *återköp*: övergång från fondförsäkring till traditionell försäkring, och
9. *flytt*: överföring av pensionsrättigheter till den pensionsplan som gäller för anställda inom EU:s centrala verksamheter.

2 kap. Beräkning av försäkringstekniska avsättningar

Allmänna bestämmelser

1 § När Pensionsmyndigheten beräknar försäkringstekniska avsättningar ska den utgå från uppdaterad och trovärdig information samt använda realistiska antaganden.

Pensionsmyndigheten ska när den utför beräkningarna

1. använda försäkringsmatematiska och statistiska metoder som är lämpliga med hänsyn till typen av premiepensionsåtagande samt de risker som påverkar åtagandena, och
2. säkerställa att de uppgifter som används är lämpliga, fullständiga och riktiga.

Skattning av kassaflöden

2 § När Pensionsmyndigheten beräknar livförsäkringsavsättning och skattar framtida kassaflöden, ska den beakta de inkommande och utgående kassaflöden som krävs för att uppfylla premiepensionsåtagandena. Skattningen ska omfatta minst följande kassaflöden:

1. utbetalningar till pensionssparare och andra ersättningsberättigade,
2. kostnader för reglering av försäkringsersättningar,
3. kostnader för kapitalförvaltning, och
4. övriga administrativa kostnader.

Osäkerhet i kassaflöden

3 § När Pensionsmyndigheten beräknar livförsäkringsavsättning ska den beakta osäkerhetsfaktorer i kassaflödena. Myndigheten ska beakta den osäkerhet som finns om

1. tidpunkter för premiepensionsåtaganden,
2. premiepensionsbelopp,
3. kostnader för att betala ut premiepension,
4. pensionssparares beteende, och
5. övriga faktorer.

Om osäkerheten beror på två eller flera faktorer ska Pensionsmyndigheten också beakta beroendet mellan dessa faktorer.

Avtalade optioner och finansiella garantier

4 § När Pensionsmyndigheten beräknar livförsäkringsavsättning ska den

1. beakta alla finansiella garantier och avtalade optioner som ingår i myndighetens premiepensionsåtaganden, samt
2. bedöma värdet av en option utifrån kostnaden för myndigheten om optionen utnyttjas och sannolikheten för att optionen kommer att utnyttjas.

Relevant riskfri räntestruktur

5 § När Pensionsmyndigheten fastställer en sådan relevant riskfri räntestruktur som avses i 2 kap. 2 § lagen (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet, ska myndigheten använda information som kan härledas från relevanta finansiella instrument. För löptider där marknaderna för relevanta finansiella instrument eller obligationer inte är djupa, likvida och transparenta, ska Pensionsmyndigheten interpolera och extrapolera riskfria räntesatser.

Allmänna råd

Pensionsmyndighetens metoder för att interpolera och extrapolera bör vara förenliga med de metoder för interpolation och extrapolation av riskfria räntestrukturer som Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten fastställer och offentliggör.

Homogena riskgrupper för pensionsåtaganden

6 § När Pensionsmyndigheten beräknar livförsäkringsavsättning ska den skatta framtida kassaflöden individuellt för varje premiepensionsåtagande.

Pensionsmyndigheten får dock beräkna livförsäkringsavsättning kollektivt med en vedertagen försäkringsmatematisk metod på en eller flera grupper av försäkringsavtal. Detta gäller om en sådan metod

1. inte medför några betydande skillnader i art och komplexitet i de underliggande riskerna hos försäkringsavtalen i samma grupp,
2. ger en rättvisande bild av premiepensionsåtagandena, och
3. i stort sett ger samma resultat som om avsättningen hade beräknats med individuella kassaflöden, särskilt när det gäller de finansiella garantier och optioner som ingår i avtalen.

3 kap. Villkor för behörighet att övervaka försäkringstekniska utredningar och beräkningar

Övervakande aktuarie

1 § En övervakande aktuarie ska uppfylla de villkor som anges i 2–6 §§ för att anses ha den insikt och erfarenhet som krävs med hänsyn till omfattningen och arten av premiepensionsverksamheten.

Språkkunskaper

2 § En övervakande aktuarie ska ha tillräckliga språkkunskaper med hänsyn till uppgifterna.

Allmänna råd

Den övervakande aktuarien bör ha tillräckliga kunskaper i svenska språket för att förstå de delar av regelverket om premiepension som är av betydelse för de försäkringstekniska utredningarna och beräkningarna.

Utbildning

3 § En övervakande aktuarie ska vid ett svenskt universitet eller en svensk högskola ha fullgjort en utbildning på grundnivå som omfattar minst 120 högskolepoäng i matematik och matematisk statistik, varav minst 45 högskolepoäng i respektive ämne.

4 § Utbildningen på grundnivå enligt 3 § ska omfatta eller vara kompletterad med fullgjorda kurser i

1. svensk försäkringsredovisning och svensk försäkringsjuridik, samt
2. livförsäkringsmatematik och finansiell matematik av en sådan omfattning som är lämplig med hänsyn till de försäkringstekniska utredningarna och beräkningarna.

Allmänna råd

Utbildningen på grundnivå bör ha kompletterats med en masterexamen i försäkringsmatematik.

5 § En övervakande aktuarie kan i stället för att ha fullgjort en sådan utbildning som avses i 3 och 4 §§, uppnå motsvarande kunskaper genom att ha fullgjort en annan likvärdig utbildning vid ett universitet eller en högskola i Sverige eller utomlands. En sådan utbildning kan också ha anordnats av en aktuarieförening eller en utbildningsorganisation.

Allmänna råd

En likvärdig utbildning kan exempelvis vara en äldre examen i matematisk statistik eller en civilingenjörsexamen.

Erfarenhet

6 § För att anses ha den erfarenhet som krävs ska en övervakande aktuarie ha arbetat praktiskt med försäkringstekniska utredningar och beräkningar i verksamhet med privata pensioner, tjänstepensioner eller i myndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet under minst tre av de senaste sju åren.

Undantag från krav på behörighet

7 § Finansinspektionen får, efter ansökan från Pensionsmyndigheten, besluta om undantag från 2–6 §§, om det finns särskilda skäl.

4 kap. Försäkringstekniska riktlinjer och beräkningsunderlag

Försäkringstekniska riktlinjer

1 § Pensionsmyndighetens försäkringstekniska riktlinjer ska, utöver de principer som anges i 4 kap. 1 § lagen (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet, innehålla

1. en beskrivning av vilka produkter som finns inom premiepensionssystemet och hur de fungerar, och
2. principer för hur Pensionsmyndigheten ska förränta premiepensionsbelopp som har förfallit till utbetalning.

De försäkringstekniska riktlinjerna får innehålla hänvisningar till andra dokument som Pensionsmyndigheten enligt lag eller annan författning ska upprätta.

2 § Det ska framgå av de försäkringstekniska riktlinjerna hur Pensionsmyndigheten väljer antaganden om

1. avkastning,
2. dödlighet och livslängder, samt
3. driftskostnader.

När det gäller antagandena om dödlighet och livslängder ska det framgå vilken typ av allmänt tillgänglig information de grundas på. Det ska även framgå om Pensionsmyndigheten har justerat dessa antaganden med hänsyn till egenskaperna i beståndet av premiepensionsåtaganden.

3 § Pensionsmyndigheten ska se till att det av principerna för hur återbäring till pensionsspararna och andra ersättningsberättigade fördelas enligt 4 kap. 1 § första stycket 4 lagen (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet, även framgår hur

1. myndigheten tar tillbaka preliminärt fördelad (allokerad) återbäring, och
2. skillnader mellan försäkringars bidrag till resultatet av kapitalavkastning, driftskostnader och vinster från försäkringsrisker påverkar fördelningen av återbäring.

Försäkringstekniskt beräkningsunderlag

4 § Pensionsmyndighetens försäkringstekniska beräkningsunderlag ska innehålla den dokumentation som – tillsammans med de försäkringstekniska riktlinjerna – behövs för att en person som har de kunskaper som krävs för att utföra de försäkringstekniska utredningarna och beräkningarna i premiepensionssystemet – men inte är anställd av eller har ett uppdragsförhållande med Pensionsmyndigheten – ska kunna förstå och rekonstruera de försäkringstekniska beräkningarna.

5 § Pensionsmyndighetens försäkringstekniska beräkningsunderlag ska åtminstone innehålla uppgifter om

1. de beräkningsformler och metoder som används,

2. de beräkningsparametrar som ingår i beräkningsformlerna,
3. de statistiska och ekonomiska modeller som myndigheten använder när den skattar beräkningsparametrar,
4. eventuellt tillämpade expertbedömningar, och
5. ändringshistorik.

Redogörelse för konsekvenser av försäkringstekniska riktlinjer

6 § Bestämmelser om att Pensionsmyndigheten ska lämna en redogörelse om konsekvenser av nya eller ändrade försäkringstekniska riktlinjer till Finansinspektionen, finns i 4 kap. 2 § lagen (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet.

Redogörelsen ska belysa de konsekvenser som nya eller ändrade riktlinjer får för Pensionsmyndigheten samt för pensionsspararna och andra ersättningsberättigade. Redogörelsen ska belysa konsekvenserna inom följande områden:

1. bestämning av premier och förmåner,
2. beräkning av försäkringstekniska avsättningar och överskottsmål,
3. återköp av försäkringar,
4. fördelning av återbäring till pensionsspararna och andra ersättningsberättigade,
5. bestämning av belopp som ska utbetalas, och
6. styrning av konsolideringsnivån.

5 kap. Placeringar

Användning av derivatinstrument

1 § När Pensionsmyndigheten använder derivatinstrument ska den undvika en överdriven riskexponering gentemot en och samma motpart och gentemot andra risker i derivatverksamheten.

Placeringsriktlinjernas innehåll

2 § De placeringsriktlinjer som avses i 4 kap. 4 § lagen (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet ska minst ha det innehåll som anges i 3–5 §§.

Placeringsstrategi

3 § Placeringsriktlinjerna ska beskriva Pensionsmyndighetens placeringsstrategi genom att innehålla

1. en övergripande beskrivning av vilka slag av tillgångar Pensionsmyndigheten får placera i,
2. en uppgift om Pensionsmyndighetens avkastningsmål och hur den avser att uppnå detta mål,
3. en övergripande beskrivning av arten och varaktigheten av de premiepensioner som är under utbetalning, med uppdelning på fondförsäkring och traditionell försäkring, samt
4. en uppgift om hur Pensionsmyndigheten, i förekommande fall, beaktar miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer i sina placeringsbeslut.

Mätning av marknads- och motpartsrisker

4 § Placeringsriktlinjerna ska även beskriva Pensionsmyndighetens metoder för att mäta marknads- och motpartsrisker. Riktlinjerna ska minst innehålla uppgifter om vilka

1. metoder som Pensionsmyndigheten använder för att mäta de marknadsrisker som inte är försumbara, och
2. kompletterande stresstester eller scenarioanalyser som Pensionsmyndigheten använder för att analysera risker med extrema marknadsförändringar.

Hantering och organisering av placeringsverksamheten

5 § Placeringsriktlinjerna ska innehålla en beskrivning av hur Pensionsmyndigheten hanterar likviditetsrisker samt organiserar kontroll och styrning av placeringsverksamheten.

6 kap. Rapportering till Finansinspektionen

Årlig rapportering

1 § Pensionsmyndigheten ska varje år lämna Finansinspektionen de uppgifter som framgår av *bilaga 1*.

Uppgifterna ska ha kommit in till Finansinspektionen senast den 30 april året efter det kalenderår de avser.

2 § Anvisningar till de uppgifter som ska lämnas finns i *bilaga 2*.

1. Dessa föreskrifter och allmänna råd träder i kraft den 1 januari 2022.
2. Bestämmelserna om rapportering i 6 kap. tillämpas första gången på uppgifter som avser kalenderåret 2022.

ERIK THEDÉEN

Anna Wedin